

Dosarul nr. 2ra-1772/22
2-20160029-01-2ra-20122022

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Rezina (jud: D. Cebanița)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Pahopol, R. Pulbere, V. Mihailă)

ÎNCHEIERE

22 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Petru Condaciuc și Nina Condraciuc, reprezentți de avocatul Miroslav Cauș,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Petru Condaciuc și Nina Condraciuc împotriva Mariei Cojocari, intervenient accesoriu Banca Comercială „Banca de Economii” a Moldovei, Societate pe Acțiuni, în proces de lichidare, cu privire la încasarea prejudiciului material și moral și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 20 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Petru Condaciuc și Nina Condraciuc, reprezentți de avocatul Miroslav Cauș și a fost menținută hotărârea din 21 iulie 2021 a Judecătoria Orhei, sediul Rezina,

c o n s t a t ă:

La 16 decembrie 2020, Petru Condraciuc și Nina Condraciuc au depus cerere de chemare în judecată împotriva Mariei Cojocari, intervenient accesoriu BC „Banca de Economii a Moldovei” SA în proces de lichidare cu privire la încasarea prejudiciului material și moral și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanții au invocat că la data de 18 iulie 2013, Petru Condraciuc, a deschis la BC „Banca Economii a Moldovei” SA agenția nr. 37/0127 s. Pripiceni, prin intermediul controlorului-casier Maria Cojocari, angajată a băncii, un cont de depozit cu nr. 150/10 cu suma inițială de 20 000 lei MD. Ulterior, în urma depunerii suplimentare, soldul contului de depozit a devenit la situația din 17.12.2014, cu suma de 90 000 lei.

Au menționat reclamanții că, la 24 august 2012, Nina Condraciuc, a deschis la BC „Banca Economii a Moldovei” SA agenția nr. 37/0127 s. Pripiceni, prin intermediul controlorului-casier Maria Cojocari, angajată a băncii, un cont de depozit cu nr. 150/9 cu suma inițială de 40 000 lei. Ulterior, în urma depunerii suplimentare, soldul contului de depozit a devenit la situația din 16.07.2015, cu suma de 52 000 lei.

Au reținut reclamanții că, la 24 septembrie 2015 de către Secția urmărire penală a Inspectoratului de Poliție Rezina a fost pornită cauza penală nr.

2015280348, în privința controlorului casier Maria Cojocari în baza art. 191 alin. (5) Cod penal pe faptul delapidării mijloacelor financiare din cadrul SA „Banca de Economii a Moldovei”.

Au invocate reclamanții că, în cadrul cauzei penale s-a stabilit, că Maria Cojocari în perioada anilor 2012-2015, activând în calitate de controlor casier al agenției nr. 127 din sat. Pripiceni-Răzeși, filiala nr. 37, Rezina a SA „Banca de Economii a Moldovei” și executând activitatea de încasare, prin deschiderea, închiderea și deservirea intenționat frauduloasă a conturilor de depozit și obținerea libretelor de economii, utilizate ulterior pentru a înșela clienții băncii, la fel atribuind depozitelor numere a conturilor inexistente sau a altor deponenți, în aceste condiții a fraudat conturile de depozit deschise pe numele Ninei Condraciuc și a lui Petru Condraciuc în sumă totală de 142 000 lei, bani pe care i-a însușit în interese personale.

A notat reclamanții că, prin sentința din 30 iunie 2016 a Judecătoriei Rezina, Maria Cojocari a fost recunoscută vinovată în baza art. 191 alin. (5) Cod penal, fiindu-i aplicată pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 12 ani, cu executarea acesteia în penitenciar pentru femei. Acțiune civilă în cadrul cauzei penale, reclamanții nu au înaintat.

Au afirmat reclamanții că, prin sentința definitivă din 30 iunie 2016 a Judecătoriei Rezina, s-a dovedit pe deplin vinovăția pârâtei Cojocari Maria în sustragerea banilor de la reclamanți în mod ilegal și prin comiterea unei infracțiuni deosebite de grave, fiind constatat că, „a fraudat conturile de depozit deschise pe numele Ninei Condraciuc și a lui Petru Condraciuc în sumă totală de 142000 lei, bani pe care i-a însușit în interese personale, cauzându-le acestora daune în proporții deosebit de mari.”

Au menționat reclamanții că, reieșind din prevederile Codului civil din materia „răspunderii delictuale” și „contractului de depozit bancar” (art. 1222 - 1225 Cod civil), pârâta Maria Cojocari urmează să răspundă material și moral față de deponenții reclamanți, prin restituirea mijloacelor financiare depuse - 90 000 lei și 52 000 lei și compensarea unui prejudiciu moral în sumă de 50 000 lei, așa cum prevede art. 1398 alin. (1) Cod civil.

Au afirmat reclamanții că, totodată, atât Banca cât și persoana vinovată Maria Cojocari urmează a suporta și achitarea unei dobânzi pentru banii depuși în depozitul bancar.

Au relevant că, reieșind din prevederilor art. 1225 alin. (1)-(3) Cod civil, art. 1224 alin. (1) Cod civil, art. 619 alin. (1) Cod civil, în privința depozitului cu nr. 150/10, beneficiar - Condraciuc Petru, dobânda de întârziere constituie 111 474,251 lei, pentru perioada 18 iulie 2013 – 15 decembrie 2020. În privința depozitului cu nr. 150/9, beneficiar - Condraciuc Nina, dobânda constituie - 64407,34 lei, pentru perioada 24 august 2012- 15 decembrie 2020.

Au susținut reclamanții că, în conformitate cu art. 1422 Cod civil, persoana vinovată Maria Cojocari urmează să suporte și un prejudiciu moral ca urmare a acțiunilor ilegale, constatate prin sentința de condamnare din 30 iunie 2016 a Judecătoriei Rezina.

Au reiterat reclamanții că, sunt persoane în vârstă, care din dorința de a nu păstra banii în numerar la domiciliul acestora, au hotărât să-i plaseze în Bancă. BC „Banca de Economii a Moldovei” SA era singura instituție bancară care avea

agenție în localitatea Pripiceni-Răzeși, motiv pentru care au fost deschise depozite anume în această bancă, unde au fost plasați banii. Angajata Băncii controlorul casier Maria Cojocari s-a folosit de banii deponenților plasați în conturile de depozit, și ca urmare a acțiunilor frauduloase comise, reclamantii au rămas deposezați de bani, și până în prezent nu pot intra în posesia acestora.

Au menționat reclamantii că, drept urmare a acțiunilor ilegale, reclamantii au fost nevoiți să fie purtați pe la organele de poliție, procuratura, instanțele de judecată, au depus declarații, fiind copleșiți de emoții negative și stres în toată această perioadă. Prin urmare, suma prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei pentru fi reclamant este considerată obiectivă și conform suferințelor cauzate.

La 02 iunie 2021, avocatul Cauș Miroslav, în interesele reclamantilor, a concretizat cerințele solicitând încasarea în beneficiului reclamantului Condraciuc Petru din contul pârâtei Cojocari Maria, a prejudiciului material cauzat în sumă de 90 000 lei, dobânda în sumă de 39 386,00 lei și a prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei, încasarea în beneficiul reclamantei Condraciuc Nina din contul pârâtei Cojocari Maria a prejudiciului material cauzat în sumă de 52 000 lei, a dobânzii în sumă 22 756,00 lei, a prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 21 iulie 2021 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, acțiunea depusă de Petru Condraciuc și Nina Condraciuc a fost admisă parțial. A fost încasat de la Maria Cojocari, în beneficiul lui Petru Condraciuc, prejudiciul material în sumă de 40 000,00 lei și prejudiciul moral în sumă de 20 000,00 lei. A fost încasat de la Cojocari Maria, în beneficiul Ninei Condraciuc, prejudiciul material în sumă de 30 000,00 lei și prejudiciul moral în sumă de 20 000,00 lei. A fost încasat de la Cojocari Maria, în beneficiul statului, taxa de stat în mărime de 2 300,00 lei. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 29 iulie 2021, Petru Condraciuc și Nina Condraciuc, reprezentat de avocatul Miroslav Cauș, a declarat apel nemotivat, iar la data de 22 noiembrie 2021 a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii din 21 iulie 2021 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina în partea respingerii acțiunii cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea depusă de Petru Condraciuc și Nina Condraciuc să fie admisă integral.

Prin decizia din 20 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Petru Condraciuc și Nina Condraciuc, reprezentați de avocatul Miroslav Cauș și a fost menținută hotărârea din 21 iulie 2022 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina.

În motivarea soluției, instanța de apel a reținut că instanța de fond just a admis parțial acțiunea și a constatat că înscrisurile prezentate de reclamantii Petru Condraciuc și Nina Condraciuc confirmă faptul cauzării prejudiciului material de către Maria Cojocari prin acțiunile sale ilicite. Astfel, pârâta a cauzat reclamantului Petru Condraciuc un prejudiciu material în mărime de 40 000 lei, iar reclamantei Nina Condraciuc un prejudiciu material în mărime de 30 000 lei, fapt confirmat prin sentință irevocabilă, prin care Maria Cojocari a fost recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (2) lit. c), d) și 191 alin. (5) Cod penal. Astfel, instanța de apel a conchis că prejudiciul cauzat lui Petru Condraciuc și Nina Condraciuc este consecința directă a faptei ilicite comise de către Maria Cojocari.

Respingând acțiunea reclamanților cu privire la încasarea în beneficiul lui Petru Condraciuc a sumei de 90 000 lei și în beneficiul Ninei Condraciuc a sumei de 52 000 lei, instanța de apel a reținut ca fiind corectă soluția instanței de fond care a stabilit că nu a fost probat faptul încheierii unui contract de depozit bancar între reclamanții Condraciuc Petru și Nina și BC „Banca de Economii” SA, or potrivit certificatului nr. 118 din 20 august 2015, eliberat de Filiala nr. 37 Rezina Banca de Economii SA, Ninei Condraciuc libretelor de economii AA 068862, AA 044640 au fost retrase pentru a cerceta cazul sustragerii de bani prin aceste librete, care nu figurau în evidența contabilă a Băncii, de către Cojocari Maria.

Mai mult ca atât, instanța de apel a constatat că prin sentința din 30 iunie 2016, instanța reține că soților Petru Condraciuc și Nina Condraciuc, nu le-au fost cauzat un prejudiciu total de 142 000 lei, dar de 70 000 lei (Condraciuc Petru – 40 000 lei și Condraciuc Nina – 30 000 lei).

Respingând cerința reclamanților/apelanților cu privire la încasarea dobânzii de întârziere, instanța de apel și instanța de fond au reținut că prin sentința din 30 iunie 2016 a Judecătorei Rezina, s-a constatat că Maria Cojocari, a însușit ilegal mijloace bănești, inclusiv și de la Petru Condraciuc și Nina Condraciuc.

Prin sentința din 30 iunie 2016 a Judecătorei Rezina nu s-a dispus încasarea a careva sume de bani în beneficiul părților vătămate Petru Condraciuc și Nina Condraciuc, or, în cadrul procesului penal, de către părțile vătămate nu a fost înaintată o acțiune civilă.

Totodată, reclamanții, în anul 2020, s-au adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva pârâtei Maria Cojocari cu privire la încasarea prejudiciului constatat prin sentința de condamnare a acesteia. Astfel, în situația în care pârâta Cojocari Maria, până la moment, nu a fost obligată față de reclamanții Petru Condraciuc și Nina Condraciuc, pecuniar, nu este clar din care moment pârâta urmează a fi pusă în întârziere în vederea calculării dobânzii de întârziere.

Cu privire la pretenția reclamanților/apelanților referitor încasarea prejudiciului moral, instanța de apel a remarcat că prima instanță a dat o evaluare adecvată daunei morale compensatoare, având în vedere criteriile referitoare la consecințele suferite pe plan psihic, gravitatea și caracterul acestora, determinând just mărimea prejudiciului moral în sumă de 20 000 lei pentru fiecare.

La 29 noiembrie 2022, prin intermediul poștei electronice, Petru Condraciuc și Nina Condraciuc, reprezentați de avocatul Miroslav Cauș, au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 20 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și parțial a hotărârii din 21 iulie 2022 a Judecătorei Orhei, sediul Rezina cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului, reiterând circumstanțele cauzei, a indicat că, instanța de apel și instanța de fond nu au remarcat că intimata Maria Cojocari a fraudat de pe conturile de depozit ale recurenților sumele de 40 000 lei și 30 000 lei, dar nu s-a expus care este soarta sumelor care au rămas pe conturile de depozit conform libretelor de economii, la caz 50000 lei și 22 000 lei. Astfel, instanțele de judecată nu au argumentat din ce motiv, libretelor de economii unde sunt specificate sumele 90 000 lei și 52 000 lei nu au valoare probatorie.

A menționat că argumentele instanțelor de fond precum că nu s-a stabilit data din care pârâta a fost pusă în întârziere, contravin probelor din dosar. Or, în cadrul

dosarului penal recurenții au depus cerere prin care au solicitat recunoașterea în calitate de parte civilă pentru încasarea prejudiciului cauzat prin infracțiune. Cererea a fost admisă și confirmată, prin ordonanța de recunoaștere în calitate de parte civilă.

La fel a menționat că cu această cerere și ordonanță de recunoaștere ca parte civilă, intimata Maria Cojocari a luat cunoștință odată cu familiarizarea dosarului penal, obligație care derivă din art. 293 Cod de procedură penală.

Astfel, Maria Cojocari deja cunoștea faptul că recurenții au solicitat în cadrul dosarului penal recuperarea prejudiciului cauzat. Mai mult ca atât, fiind interogată în cadrul dosarului penal intimata a declarat că, va restitui prejudiciul cauzat părții civile, dacă va fi declarată vinovată.

Urmare, în termen de 7 zile din momentul în care a solicitat recuperarea prejudiciului prin recunoașterea ca parte civilă, Maria Cojocari urma să restituie prejudiciul, ulterior dânsa aflându-se în întârziere.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că, decizia instanței de apel a fost pronunțată la 20 septembrie 2022, și a fost expediată la data de 18 octombrie 2022 la adresa poștală a recurenților, dar date care ar confirma recepționarea acesteia la materialele cauzei lipsesc, inclusiv a fost expediată la poșta electronică a reprezentantului acestora avocatului Miroslav Cauș, miroslavcaus@gmail.com.

Astfel, recursul declarat la 29 noiembrie 2022, este în termen.

La 20 decembrie 2022 în adresa intimaților SA „Banca de Economii” și Mariei Cojocari a fost expediată copia recursului declarat de Petru Condraciuc și Nina Condraciuc, reprezentați de avocatul Miroslav Cauș cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 199).

Intimații nu și-au valorificat dreptul procedura respectiv și nu au depus referință în termenul stabilit.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de Petru Condraciuc și Nina Condraciuc, reprezentați de avocatul Miroslav Cauș, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de Petru Condraciuc și Nina Condraciuc, reprezentați de avocatul Miroslav Cauș, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Petru Condraciuc și Nina Condraciuc, reprezentați de avocatul Miroslav Cauș, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Petru Condraciuc și Nina Condraciuc, reprezentați de avocatul Miroslav Cauș, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic